

07.2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

Інститут гуманітарної підготовки та державного управління '
(назва інституту)

Кафедра документознавства та інформаційної діяльності
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ

/ Директор ІГЦДУ

(назва інституту)

(підпис)

«07» вересня

Д. І. Дзвінчук

(прізвище та ініціали)

2020 р.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
(рівень вищої освіти)

галузь знань

02 Культура і мистецтво

(шифр і назва)

спеціальність

029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

(шифр і назва)

спеціалізація*

(назва)

Освітньо-професійна програма

Документознавство та інформаційна діяльність

(шифр і назва)

вид дисципліни

обов'язкова

(обов'язкова/вибіркова)

Івано-Франківськ – 2020

* за умови затвердження вченою радою ІФНТУНГ

Робоча програма дисципліни «Засоби масової інформації» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Розробник:

Доцент кафедри документознавства та інформаційної діяльності, кандидат історичних наук
(посада, назва кафедри, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

Х. М. Вінтонів
(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено на засіданні
кафедри документознавства та інформаційної діяльності
(назва кафедри)

Протокол від «31» серпня 2020 року № 1.

Завідувач кафедри документознавства та інформаційної діяльності
(назва кафедри)

(підпис)

Л. В. Дербеньова
(прізвище та ініціали)

Узгоджено:
завідувач випускової
кафедри документознавства та інформаційної діяльності
(назва кафедри)

(підпис)

Л. В. Дербеньова
(прізвище та ініціали)

Гарант ОПП
«Документознавство та інформаційна діяльність»

(підпис)

Т. Д. Ганцок
(прізвище та ініціали)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Засоби масової інформації» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах	
			Семестр IV	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3	3	3
Кількість модулів	1	1	1	1
Загальний обсяг часу, год	90	120	90	120
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	54	10	54	10
лекційні заняття	18	2	18	2
семінарські заняття	-	-	-	-
практичні заняття	18	4	18	4
лабораторні заняття	-	-	-	-
Самостійна робота, год, у т.ч.	54	114	54	114
виконання курсового проекту (роботи)	-	-	-	-
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт	-	20	-	20
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	18	30	18	30
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	18	30	18	30
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	18	34	18	34
підготовка звітів з лабораторних робіт	-	-	-	-
підготовка до екзамену	-	-	-	-
Форма семестрового контролю	Диференційований залік		Диференційований залік	

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Курс «Засоби масової інформації» призначений для студентів спеціальності «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Дисципліна є органічним продовженням таких дисциплін: «Соціальні комунікації», «Загальне документознавство», «Теорія комунікації», «Правознавство».

Мета вивчення дисципліни – підготувати грамотних майбутніх фахівців (документознавців, інформаційних аналітиків), здатних правильно орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі.

Основні завдання дисципліни:

- 1) отримати систематизовані знання щодо сучасного стану інформаційного простору;
- 2) знати систему традиційних і новітніх електронних ЗМІ;
- 3) вміти використовувати у своїй майбутній професійній діяльності засоби масової інформації та мережу Інтернет;
- 4) орієнтуватися у правовому забезпеченні ЗМІ в Україні.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички:

1. Студент повинен **знати**:

- 1) систему засобів масової інформації;
- 2) рівні та форми існування масової інформації;
- 3) атрибутивні особливості преси, радіомовлення і телебачення;
- 4) особливості діяльності інформаційних агентств, прес-центрів і прес-бюро;
- 5) характеристики інформаційного простору України;
- 6) етапи формування громадської думки та її атрибутивні ознаки;
- 7) засади свободи преси;
- 8) культуру мови в засобах масової інформації;
- 9) особливості новітніх електронних засобів масової інформації, зокрема засади інтернет-журналістики;
- 10) основні правила нетикету;
- 11) сучасну масово-інформаційну ситуацію в Україні;
- 12) правове забезпечення засобів масової інформації в Україні.

2. Студент повинен **вміти**:

- 1) здійснити пошук та аналітико-синтетичне опрацювання необхідної інформації у друкованих та електронних засобах масової інформації;
- 2) оцінити достовірність інформації, отриманої у засобах масової інформації;
- 3) створювати інформаційні продукти для засобів масової інформації у вигляді прес-релізів, інтерв'ю, дайджестів, есе, оглядів тощо;
- 4) організувати брифінги та прес-конференції;
- 5) аналізувати сучасну масово-інформаційну ситуацію в Україні.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України:

1) загальних:

- ЗК1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3 – знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК6 – навички використання інформаційних і комунікативних технологій.
- ЗК7 – здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК9 – здатність працювати в команді.

2) **фахових:**

ФК1 – здатність здійснювати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах.

ФК2 – здатність використовувати методи систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв.

ФК6 – здатність підтримувати ділову комунікацію з усіма суб'єктами інформаційного ринку, користувачами, партнерами, органами влади та управління, засобами масової інформації.

Результати навчання дисципліни деталізують **такі програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України:**

РН5 – узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням.

РН11 – здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань.

РН17 – бути відповідальним, забезпечувати ефективну співпрацю в команді.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ
М 1	ОСНОВИ ЖУРНАЛІСТИКИ.	18	4		
ЗМ1	Журналістика як галузь масово-інформаційної діяльності.	6	1	1,3,5,7,8	
Т 1.1	Журналістика як соціальний інститут, історія сучасності, бізнес. Міжнародна федерація журналістів. Творча спілка журналістів України.	2			
Т 1.2	Поняття «масової інформації» як одиниці мислення в журналістиці. Типологічні концепції соціальної інформації.	2			
Т 1.3	Система засобів масової інформації. Типологія ЗМІ та її засади. ЗМІ та їхні види.	2			
ЗМ2	Журналістика як інформаційний простір.	6	1	1,2,4,6	
Т 2.1	Інформаційні агентства, специфіка їхньої діяльності. Новітні електронні ЗМІ. Інтернет-журналістика.	2			
Т 2.2	Журналістика як галузь суспільно-політичної діяльності. ЗМІ як репрезентанти держави, законодавчої та виконавчої влади, соціальних груп, партій.	2			
Т 2.3	Свобода слова й журналістська діяльність. Свобода преси й партійність. Поняття про цензуру.	2			
ЗМ3	Сучасна масово-інформаційна ситуація.	6	2	1	
Т 3.1	Світові процеси та обличчя журналістики в Україні. Особливості розвитку ЗМІ. Цензурна ситуація та її найважливіші характеристики.	2			
Т 3.2	Мова засобів масової інформації. Редакційно-технічне оформлення матеріалу.	2			
Т 3.3	Робота журналіста й редактора в новітніх ЗМІ.	2			

Всього:

М1 – змістових модулів 3

3.2 Теми практичних (семінарських) занять

Теми практичних (семінарських) занять дисципліни наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних (семінарських) занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ
М 1	ОСНОВИ ЖУРНАЛІСТИКИ.	18	6		
ЗМ1	Журналістика як галузь масово-інформаційної діяльності.	6	2	1,3	
П 1.1	Законодавство про засоби масової інформації. Періодичні журналістські видання. Фахово-галузеві видання.	2			
П 1.2	Специфіка інформації в журналістиці. Рівні і форми існування масової інформації. Зовнішній і внутрішній типи інформації.	2			
П 1.3	Друковані та електронні засоби масової інформації.	2			
ЗМ2	Журналістика як інформаційний простір.	6	2	1,2,6	
П 2.1	Інтернет як новий тип журналізму. Інтернет-журналістика: робота журналіста й редактора в нових ЗМІ.	2			
П 2.2	Управління суспільством за допомогою формування громадської думки. Інформація як «будівельний матеріал» для громадської думки.	2			
П 2.3	Свобода слова в законодавствах розвинутих країн та міжнародних правових документах. Конституція України як гарантія свободи преси й журналістської діяльності в нашій країні.	2			
ЗМ3	Сучасна масово-інформаційна ситуація.	6	2	1	
П 3.1	Соціальна позиція журналістики. Засади журналістики. Дієвість та ефективність журналістської діяльності. Пошук та опрацювання інформації у ЗМІ.	2			
П 3.2	Редагування у ЗМІ: теоретичні положення та практичні рекомендації.	2			
П 3.3	Особливості роботи ЗМІ у мережі Інтернет.	2			

3.4 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, які виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ
М 1	ОСНОВИ ЖУРНАЛІСТИКИ.	18		
ЗМ1	Журналістика як галузь масово-інформаційної діяльності.	6		
Т 1.1 Т 1.2 Т 1.3	Кодекс професійної етики товариства професійних журналістів. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні». Закон України «Про телебачення і радіомовлення».	6	3,7,8	
ЗМ2	Журналістика як інформаційний простір.	6		
Т 2.1 Т 2.2 Т 2.3	Закон України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення». Закон України «Про інформаційні агентства». Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів».	6	2,4,5	
ЗМ3	Сучасна масово-інформаційна ситуація.	6		
Т 3.1 Т 3.2 Т 3.3	Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації».	6	6	

Інші види самостійної роботи та загальний її баланс характеризує таблиця 1.

Самостійна робота студентів з курсу «Засоби масової інформації» має такі форми:

– опрацювання матеріалу, поглиблення і розширення знань, набутих на практичних заняттях;

- підготовка до практичних занять та контрольних заходів;
- опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення;
- підготовка до заліку.

Індивідуальна робота студентів передбачає:

– роботу студентів на аудиторних заняттях (усне опитування, тестування з питань тематики курсу тощо);

– індивідуальне консультування викладачем студентів з тематики курсу.

Студент розподіляє відведений час на самостійну та індивідуальну роботу за наведеними її формами на власний розсуд.

Як окремий вид самостійної роботи – зараховуються отримані сертифікати з навчальних Інтернет-платформ, як поглиблене вивчення окремих тем згідно з робочою програмою, якщо вони є релевантними до тем лекційних та практичних занять з дисципліни «Засоби масової інформації». Оцінюється у додаткових 20 балів.

Перелік рекомендованих онлайн-курсів

1. Медіаграмотність: практичні навчки.
https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+MEDIA102+2018_T3/about
2. Фактчек: довіряй-перевіряй.
<https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:VOXU-EdEra+FactCheck101+2018/about>
3. Very Verified. Онлайн-курс з медіаграмотності.
<https://verified.ed-era.com/ua>
4. English for Journalism.
<https://www.coursera.org/learn/journalism>
5. English for Media Literacy.
<https://www.coursera.org/learn/media>
6. Журналістика рішень.
<https://vumonline.ua/course/journalism-solutions/>

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

1. Бурківська Л. Ю., Вінтонів Х. М. Засоби масової інформації: навчально-методичний комплекс. 2-ге вид., доп. та перероб. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2021. 91 с.
2. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів».
3. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні».
4. Закон України «Про інформаційні агентства».
5. Закон України «Про Національну раду України з питань телебачення і радіомовлення».
6. Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації».
7. Закон України «Про телебачення і радіомовлення».
8. Кодекс професійної етики товариства професійних журналістів.

4.2 Додаткова література

9. Бурківська Л., Бурківська Д. Назви осіб у регіональному газетному тексті (на матеріалі тижневика «Репортер»). *Культура слова*. 2017. Вип. 86. С. 207-214.
10. Бурківська Л. Ю., Бурківська Д. І., Григораш С. М. Особливості репрезентації концепту «чоловік» у дискурсі сучасної преси. *Людина, культура, техніка в новому тисячолітті: збірник матеріалів XVIII Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Харків, 20-21 квітня 2017 р.). Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «ХАІ», 2017. С.18-20.
11. Бурківська Л. Ю., Григораш С. М., Бурківська Д. І. Концепти «жінка» та «чоловік» у сучасному газетному дискурсі (на матеріалі тижневика «Репортер»). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки*. Кам'янець-Подільський, 2018. Випуск 46. С. 69-73.
12. Бурківська Л. Ю., Григораш С. М. Специфіка інформаційно-видової структури тижневика «Репортер». *Науковий журнал «Молодий вчений»*. 2019. №2(66). С.204-207.
13. Вінтонів Х. М., О. В. Двірник. Етичні засади журналістики в Україні та закордоном. Інформаційна культура у просторі професійної комунікації : матеріали Першої всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції (17-18 квітня 2014 р., м. Івано-Франківськ). Івано-Франківськ : Видавництво ІФНТУНГ, 2014. С. 33-39.
14. Животко А. Історія української преси / Упоряд., авт. іст.-біогр. нарисів та приміт. М. С. Тимошик. К. : Наша культура і наука, 1999. 368 с.

15. Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво : навчальний посібник / Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко та ін.; за ред. В. В. Різуна. 2-ге вид., перероб. і допов. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 352 с.
16. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник. Львів : ПАІС, 2008. 270 с.
17. Іванов В. Основи теорії масової комунікації і журналістики : навч. посібн. / За науковою редакцією В. В. Різуна. К. : Центр Вільної Преси, 2010. 258 с.
18. Капелюшний А. О. Стилїстика й редагування: практичний словник журналіста. Львів : ПАІС, 2002. 576 с.
19. Квіт С. М. Масові комунікації : підручник. К. : Вид. дім «Кієво-Могилянська академія», 2008. 206 с.
20. Конституція України. К. : Офіційне видання Верховної Ради, 1996. 117 с.
21. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації / Деніс Мак-Квейл [перекл. з англ. О. Возьна, Г. Сташків]. Львів : Літопис, 2010. 538 с.
22. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник. К. : ЦНЛ, 2019. 496 с.
23. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Л. : ПАІС, 2004. 312 с.
24. Почепцов Г. Від Facebook'у і гламуру до Wikileaks: медіа комунікації. Вид. 2-е. К. : Спадщина, 2014. 464 с.
25. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика : навч. посібн. / Українська академія державного управління при Президентові України. К. : УАДУ, 2002. 88 с.
26. Почепцов Г. Г. Паблік рилейшнз : навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. К. : Знання, 2004. 373 с.
27. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. 2-е видання доповнене. К. : Вид. центр «Київський університет», 1999. 560 с.
28. Правила світу інформації: як українським медіа наблизитися до європейських стандартів : посіб. для журналістів / Л. Опришко, А. Сафаров, О. Чуранова. К. : Рада Європи, 2019. 107 с.
29. Різун В. В. Теорія масової комунікації : підручник для студентів галузі 0303 «Журналістика та інформація». К. : Просвіта, 2008. 260 с.
30. Шнайдер В. Новий посібник з журналістики та онлайн-журналістики / Вольф Шнайдер, Пауль-Йозеф Рауе. К. : Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2014. 358 с.

5 ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні та вивченні дисципліни «Засоби масової інформації» використовуються такі методи навчання: МН 1.1 – лекція, МН 1.2 – розповідь-пояснення, МН 2.4 – комп'ютерні і мультимедійні методи, МН 3.4 – практичні роботи, МН 17 – дослідницький, МН 18 – методи самостійної роботи вдома, МН 19 – робота під керівництвом викладача, МН 20.2 – дискусія, диспут, МН 20.7 – бесіда-діалог.

6 ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Допуск до диференційованого заліку з дисципліни «Засоби масової інформації» відбувається після виконання усіх видів робіт та завдань відповідно до робочої програми та індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти. Відпрацювання пропущених занять здійснюється у відведений для цього час відповідно до графіку проведення консультацій викладачами кафедри документознавства та інформаційної діяльності.

У разі недотримання академічної доброчесності при виконанні робіт, такі роботи анулюються, а студент повинен ще раз виконати завдання самостійно.

7 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Контроль та оцінювання знань студентів з дисципліни «Засоби масової інформації» здійснюється в наступних формах:

– поточний міжсесійний контроль засвоєння змістових модулів курсу впродовж семестру (МФО 4 – поточний контроль, МФО 5 – усний контроль, МФО 6 – письмовий контроль, МФО 8 – тестовий контроль);

– сесійний семестровий контроль після завершення семестру під час заліково-екзаменаційної сесії (МФО 3 – диференційований залік).

Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схема нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни «Засоби масової інформації»

<i>Види робіт, що контролюються</i>	<i>Максимальна кількість балів</i>
МОДУЛЬ 1	
Контроль засвоєння теоретичних знань змістових модулів ЗМ1, ЗМ2, ЗМ3 (3x20)	60
Контроль практичних навиків при виконанні трьох аудиторних контрольних робіт (3x5)	15
Контроль матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення	25
Усього	100

Семестровий сесійний контроль знань студентів з дисципліни «Засоби масової інформації» – диференційований залік у 4-му семестрі.

Остаточне оцінювання екзамену з дисципліни проводиться відповідно до вимог чинного Положення «Про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
67-74	D	
60-66	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни